

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Basınıımızın Güzide Temsilcileri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.
2019 yılının ilk Meclis toplantımıza hoş geldiniz.**

Değerli Meclis Üyeleri,

2019 yılının ikinci ayını geride bıraktığımız bugünlerde gerek kentimiz gerek ülkemiz ekonomi gidişatı için temel bazı öncü göstergelere baktığımızda görmekteyiz ki kasım ayından bu yana geçen yılın aynı dönemine göre bozulmalar söz konusudur. Özellikle ekonomik güven, satın alma ve üretim endekslerinde, kredi, istihdam ve dış ticaret büyümesinde, başta konut, beyaz eşya ve otomobil satışları olmak üzere mal ve hizmet ticaretindeki daralmada bu gidişatı görmekteyiz. Anlaşılan o ki 2018 yılı 3. çeyreğinden itibaren 2-3 çeyreklik dönemde ciddi bir büyüme sorununuz olacaktır.

Hükümetimizde bu tespiti yaptığı için yılbaşından itibaren daralan bir ekonomiden çıkışı sağlayacağını düşündüğü ilave tedbirleri uygulamaya başlamıştır. Bunların içerisinde kapasite kullanım oranını artırıcı, satışları güçlendirici ve ilave borçlanmayı kolaylaştırıcı olanlar öne çıkmakta ve hepimizin dikkatini çekmektedir. Bu tedbirlerin beklenen sonuçları yılın 2. yarısından itibaren göstermeye başlamasını temenni etmekteyim. Çünkü bizim sürdürülebilir büyümeye şiddetle ihtiyacımız bulunmaktadır. Özellikle küresel ticaretin ve ekonominin sınırlandırılmaya çalışıldığı, adına ticaret savaşları dedikleri ticareti engelleyici politikaların artırıldığı bir ortamda sürdürülebilir büyümeyi sağlamak her zamankinden daha zor olacaktır. Ancak zorluk var diye büyüme çabamızdan vazgeçmemiz de mümkün değildir. Çünkü biliyoruz ki büyümek demek daha çok üretim, daha fazla istihdam, daha fazla iş ve aş demektir. Bu uğurda yılmadan ve enseyi karartmadan kararlılıkla çalışmalıyız.

Değerli Üyeler,

Bizim açımızdan önemli ve öncü niteliğinde olan bazı gerçekleştirmeleri güncel haliyle sizlerle paylaşmak isterim. 2018 yılı dış ticareti kentimiz ve ülkemiz bakımından olumlu geçse de halen istediğimiz ölçülerde değildir. Sektörümüz (tarım ve hayvancılık) açısından 2018 yılı dış ticaret performansımızı incelediğimizde ülkemiz ihracatı yüzde 5 artarken kentimizin ihracatı yüzde 9 artmıştır. İthalatta ise ülkemiz genelinde yüzde 3 artış görülürken kentimizde herhangi bir artış yaşanmamıştır. Buradan görmekteyiz ki 2018 yılında tarım ve hayvancılık dış ticaretindeki performansımız ülkemiz genel performansından daha iyi gerçekleşmiştir. Ancak 2019 yılı Ocak ayı genel ihracat rakamlarına baktığımızda Antalya olarak iyi bir başlangıç yapamadık. Antalya vergi dairelerine kayıtlı bulunan firmalarımızın genel ihracatı yüzde -8 azalmıştır. Yani yüzde 5 artış görülen Türkiye genelinden geride kalmıştır. Kentimiz öncü sektörü olan yaş meyve sebze ihracatındaki performansımız ise yüzde -12 rağmen bizde aynı düzeyde kalmıştır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Diğer bir öncü gösterge olan ticari kredi büyümesinde ise kentimiz ve ülkemiz 2018 yılında yüzde 15'lik artışla benzer bir büyümeye sahip olmuştur. Ancak kentimiz büyümesinde önemli konumda olan toptan ticaret, turizm, tarım ve inşaat sektörlerindeki kredi büyümelerine baktığımızda ülke genelindeki büyümelerden farklılaştığını görmekteyiz.

- Toptan ticaret sektöründeki kredi büyümesi ülkemiz genelinde yüzde 9, Antalya'da ise yüzde 11 artmıştır.
- Tarım sektöründe ise Türkiye'deki yüzde 16'lık büyümeye karşılık Antalya'da yüzde 15'lik bir büyüme yaşanmıştır.
- Turizm kredilerinde ülke genelinde yüzde 21'lik artışa karşılık kentimizde yüzde 34'lük bir artış yaşanmıştır.
- Ve son olarak inşaat sektöründeki kredilerde Türkiye'deki yüzde 15'lik artışa karşılık Antalya'da yüzde 2 düzeyinde bir artış yaşanmıştır.

2018 yılındaki kredi büyümeleri böyle gelişirken karşılıksız çek ve protesto edilen senetlerde ciddi boyutta bozulmalar görülmüştür. Özellikle tutarlarında ortalamanın üzerinde artışlar söz konusu olmuştur.

- Ülkemiz genelindeki karşılıksız çek tutarında yüzde 72'lik kentimizde ise yüzde 45'lik artış yaşanmıştır.
- Protesto edilen senet tutarında ise ülkemiz genelinde yüzde 49'luk artış görülürken kentimizde yüzde 21'lik artış gerçekleşmiştir.

2019 yılı Ocak ayı itibariyle ise bu bozulmanın boyutları biraz daha artmıştır.

- Karşılıksız çek tutarı; Türkiye'de yüzde 93, Antalya'da ise yüzde 136 artmıştır.
- Protesto edilen senetlerin tutarı ise; ülkemizde yüzde 82, kentimizde ise yüzde 75 artmıştır.

Görüldüğü gibi Ocak ayı karşılıksız çek ve protesto edilen senet büyümesinde Türkiye ortalamasının üzerinde bir gerçekleşme yaşamış bulunmaktayız. Yaşadığımız bu bozulma, Antalya iş dünyasının genel karakteristiğine son derece terstir. Bu bozulmanın nedenini ise ancak içinde bulunduğumuz aşırı zor koşullarla açıklayabilmekteyiz.

Değerli Üyeler,

Bu öncü ekonomik göstergelerdeki bozulmaların kaynağında döviz fiyatlarındaki ve ona bağlı fiyat hareketlerindeki bozulmalar yatmaktadır. Son birkaç aydır döviz fiyatlarında belirli bir istikrar sağlanmış olsa da aşırı oynak dönemin artçı etkileri fiyatlar genel seviyesi üzerinde hala ciddi baskılar yaratmaktadır. Bu baskının en önemli ayağı üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki üretici fiyatları aleyhine olan aşırı açıklıktır. Bizleri doğrudan ilgilendiren yurtiçi ve yurtdışı üretici enflasyonlarının mevcut düzeyi üzerimizde dayanılması zor bir baskı yaratmaktadır. Gerek düşen alım gücü ve talebin etkisiyle gerek hala artmaya devam eden maliyet etkisiyle üretici ve girişimci kesimlerin varlığını koruması giderek zorlaşmaktadır. Örneğin; Son dönemde gündemden hiç düşmeyen yaş

meyve sebze fiyatlarındaki artışların kaynağı; mevsimsel etkilerin yanı sıra maliyetlerini karşılayamayan üretici kesimin üretim kompozisyonunu değiştirmesinden ya da üretimden vazgeçmesindedir. Yaş meyve sebze fiyatlarındaki aşırı artışların ya da dalgalanmaların azaltılması için sürdürülebilir ve yapısal tedbirlerin başında maliyet-fiyat ilişkisini sağlıklı hale getirmek, üretimden tüketime fire ve zayıf oranlarını düşürmek ve sektörde bütüncül bir değer zinciri yaratmak gelmektedir. Yani sistemin son halkasına ya da aradaki bazı halkalara odaklanarak sürdürülebilir bir fiyat istikrarı sağlamak mümkün değildir. Bu konuda oluşturduğumuz çalışma grubumuz, yaş meyve sebze de değer zinciri üzerine tüm tarafları kapsayan bir çalışma içerisindedir.

Değerli Üyeler,

Kentimiz ekonomisinin ana sektörlerinden olan örtüaltı üretiminin geliştirilmesi ve rekabetçi düzeyinin artırılması konusunda Ziraat Bankası'nca yeni bir kredi paketi hazırlanmıştır. Öncelikle hazırlanan paketi olumlu bulduğumuzu, sektörümüzün gelişimine katkı vereceğini ve yeni yatırımlara fırsat sağlayacağını düşündüğümüzü belirtmek isterim.

Değerli Meclis Üyeleri,

Faaliyetlerden de izlediğiniz gibi geçtiğimiz günlerde tıbbi ve aromatik bitkiler komitemizin talebiyle bir sektörel analiz toplantısı gerçekleştirdik. Kurumlardan ve özel sektörden birçok paydaşı bir araya getirdiğimiz toplantımızda öne çıkan bazı çözüm önerilerini özetle sizlerle paylaşmak isterim. Sektör paydaşları;

- Üretimde sadece kekik değil pazar talebi yüksek olan diğer önemli tıbbi ve aromatik bitkilerin de (adaçayı, dağçayı, biberiye vb.) tarımının yaygınlaşması
- Odun dışı orman ürünlerinin ihale ile satışı yerine tarife usulü ile satışının gerçekleştirilmesi gerektiği, ancak mutlak suretle ihale ile satış yapılması durumunda ise hasada zamanında başlanması ve hasat gecikmelerinin yaşanmaması için ihalelerin Mayıs-Haziran aylarında yapılması
- Hazine arazilerinin sektörün kullanımına sunulması yönünde kurumlar arası bilgi paylaşımında bulunulması
- Batı Akdeniz Bölgesi'nde görülen türler, üretim miktarı, ihracat miktarı gibi konuları içeren ve bilgiler sunan kitapçık hazırlanması
- Bozuk ve yanmış olan sahalara; keçiboynuzu, defne ve mersin (murt) gibi yangına dayanıklı bitkilerin dikiminin yapılması
- Orman sahalarındaki yüksek gerilim hatlarının altındaki alanlarda kontrollü olarak biberiye gibi pazar değeri olan bitkilerin yetiştirilmesi

konularında önerilerde bulunmuşlardır. ATB olarak bu önerilerin raporlaştırılması, toplantıların devamlılığının sağlanması ve sorunların çözüme kavuşturulmasının takipçisi olacağız.

Değerli Üyeler,

Borsamız çalışmalarına yön veren, komitelerimiz Şubat ayında da yoğun bir gündemle toplanmışlardır. Üyelerimiz ağırlıklı olarak;

- Son dönemde ilimiz genelinde görülen yağışların barajlardaki doluluk oranını yükselttiği ve yeraltı su kaynaklarını artırdığını bu durumun hububat üretiminde bu sezon için olumsuzluk yaratsa da yaz dönemi ve önümüzdeki sezon için olumlu olduğunu belirtmişlerdir.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi Toptancı Hali'nde ticaret erbabı olarak faaliyet gösteren üyelerimiz; kendilerinin üretici adına hareket eden ve üreticinin ürününü değerinde pazarlamaya çalışan kimseler olduklarını, satılan ürün üzerinden kanunlar tarafından belirlenen oranlarda komisyon aldıklarını, ticaretlerini bu çerçevede planladıklarını ve üretici için bir pre-finansman kaynağı olduklarını belirtmişlerdir. Üyelerimiz son dönemde yaşanan yüksek enflasyon ve artan yaş sebze fiyatları nedeniyle; meslekleri üzerinde olumsuz bir kamuoyu baskısı oluştuğunu ve konunun ülkemiz gündeminde sıklıkla ve yanlış bir şekilde gündeme getirilmesinden duydukları rahatsızlığı ifade etmişlerdir.
- Süt arzında yaşanan artış sonrası süt tozu yapımının arttığı ve özellikle mekanizasyon ile ambalaj maliyetlerinin yükseldiğini belirtmişlerdir.
- Ziraat Bankası tarafından ilimizde ilan edilen yatırım ve üretim faaliyetlerinin finansmanına yönelik "Sera Destek Paketi"nin sektörleri adına olumlu bir gelişme olduğunu ancak yeni yatırım yapacak olanlara uygun maliyetli yer tahsisi konusunda kamudan destek talep etmişlerdir.
- Geçtiğimiz yıl ortalamaları hesap edildiğinde son üretim sezonunda kesme çiçek üretiminde birim alandan elde edilen ürün miktarında yüzde %30 düzeyinde düşüş görüldüğünü ve inşaat sektöründeki gerileme ile yerel yönetimlerin taleplerinde yaşanan daralma nedeniyle dış mekan süs bitkileri satışlarının %50 düzeyinde gerilediği hususlarında görüş alış verişinde bulunmuşlardır.

Değerli Meclis Üyeleri,

TOBB Başkanımız Sayın Rifat HİSARCIKLIOĞLU'nun yoğun gayretleri sonucunda 2019 Yılı İstihdam Seferberliği kapsamında işverenlere yönelik yeni teşvik ve destekler geçtiğimiz günlerde Mecliste kabul edilerek uygulanmaya alındı. Birliğimiz tarafından da "Burası Türkiye, Burada İş Var" sloganıyla destek olunan kampanya kapsamında tüm işverenler;

- Nisan ayı sonuna kadar sağlanan her ilave istihdamda; 3 ay boyunca prim, vergi ve ücret devlet tarafından karşılanacak. Devam eden 9 ayda ise prim ve vergiler devlet tarafından karşılanmaya devam edecektir. Yine
- Kısa çalışma ödeneği,
- Asgari ücret desteği
- SGK primlerini düzenli ödeyen işverenlere 5 puanlık indirim
- İşbaşı eğitim desteği ile
- Mesleki eğitim kurs ücret ve sigorta desteği gibi desteklerden faydalanabileceklerdir.

Üyelerimizin bu teşvik ve desteklerden faydalanmasını ve ülkemiz istihdamının artmasına katkıda bulunmalarını diliyorum.

TOBB'un katkılarıyla dün hayata geçirilen bir başka önemli proje ise mesleki eğitim ile reel sektörü, birbirine entegre edecek projedir. Proje ile oda ve borsalar aracılığıyla mesleki eğitimin sektörün ihtiyacına uygun ve güncel bir hale getirilmesi sağlanmış olacak. Protokol ile uzun yıllardır dile getirdiğimiz meslek liselerindeki eğitimin kalitesinin artırılması gerekliliği konusunda önemli bir proje olduğunu düşünüyorum, katkı verenlere teşekkür ediyorum.

Değerli meclis üyeleri,

Sözlerime son vermeden önce faaliyetlerden de izlediğiniz üzere, aybaşında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye Bankalar Birliği (TBB) işbirliğinde, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) ile birlikte "Reel Sektör ile Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı" düzenledik. İş insanlarımızın sorunlarını birinci ağızdan aktardığı ve finansal sorunlarının çözümü için bankaların genel müdür ya da yardımcılarıyla birebir görüşme fırsatı yakaladığı toplantımızın iyi bir fırsat olduğuna inanıyorum. Toplantımıza katılım gösteren; TOBB Başkanımıza, TBB Başkanımız ve yönetimine, katılım gösteren bölge Oda ve Borsa Başkanlarımıza, üyelerimize ve 600'ü aşkın iş insanımıza teşekkür ediyorum.

Saygılarımla,

ALİ ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı

